

Energieverbruik door huishoudens, 1990-2018

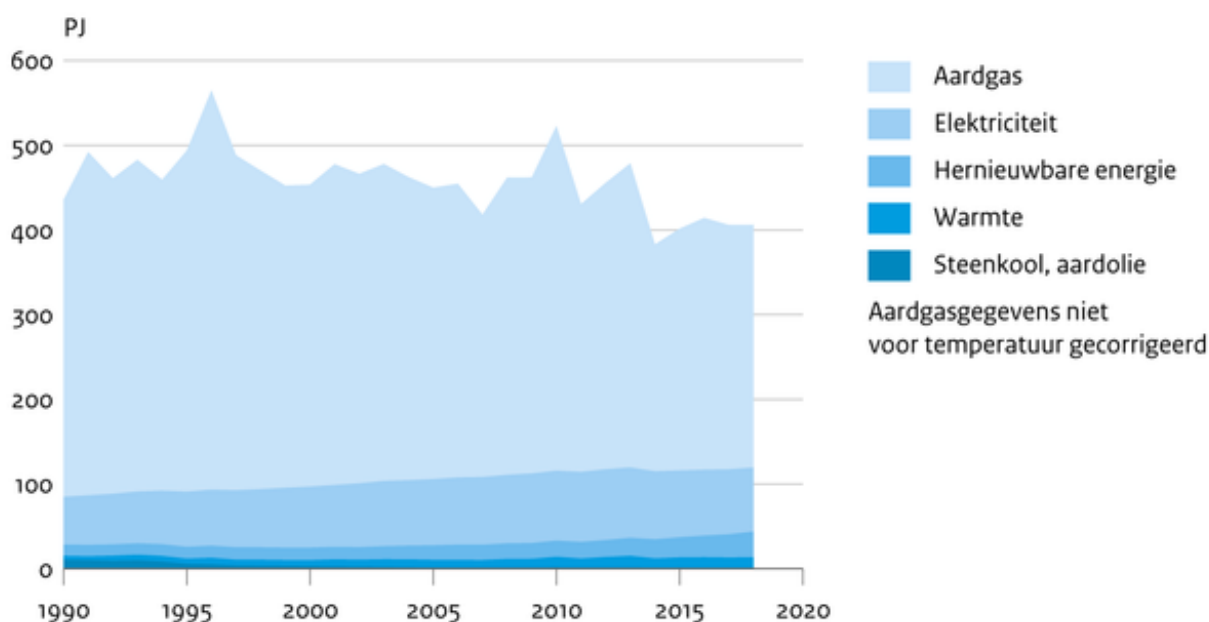
Indicator | 8 augustus 2019

U bekijkt op dit moment een archiefversie van deze indicator. De actuele indicatorversie met recentere gegevens kunt u via deze [link](#) [1] bekijken.

In 2018 verbruiken huishoudens even veel energie dan in het jaar ervoor. Het aardgas- en elektriciteitsverbruik is in vrijstaande woningen hoger dan in appartementen; evenzo is het aardgas- en elektriciteitsverbruik in niet-stedelijke gemeenten hoger dan in zeer sterk stedelijke gemeenten.

[figuurgroep]

Energieverbruik door huishoudens

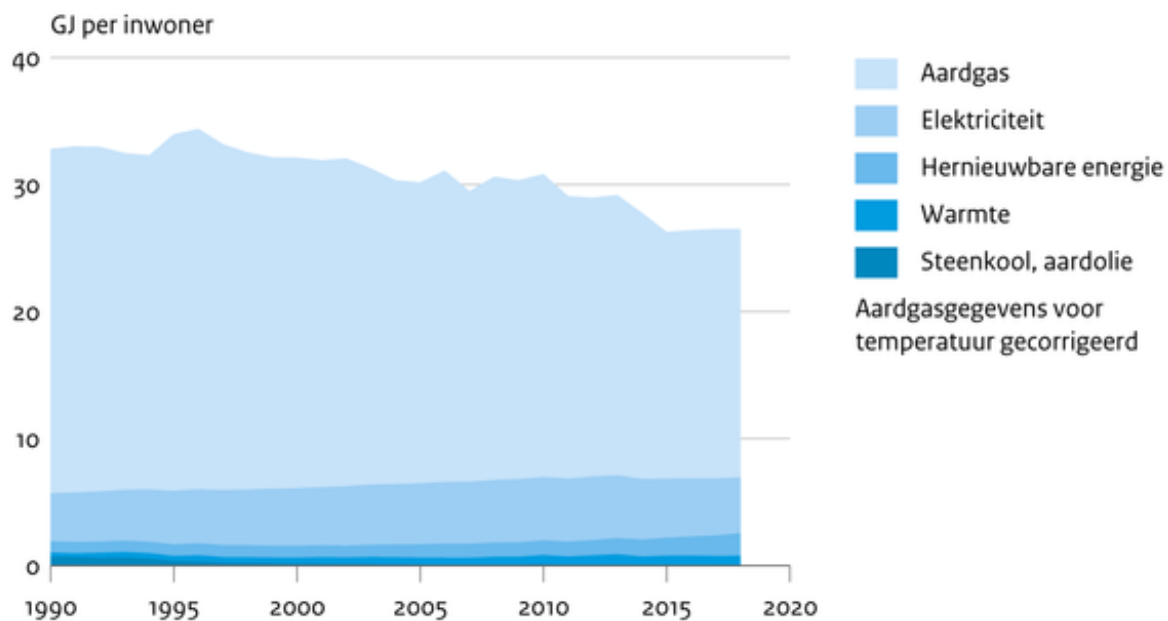

Bron: CBS

CBS/aug19
www.clo.nl/nl003521

- [Download figuur](#) [2]
- [Download data \(xlsx\)](#) [3]
- [Download data \(ods\)](#) [4]

Huishoudelijk energieverbruik per inwoner

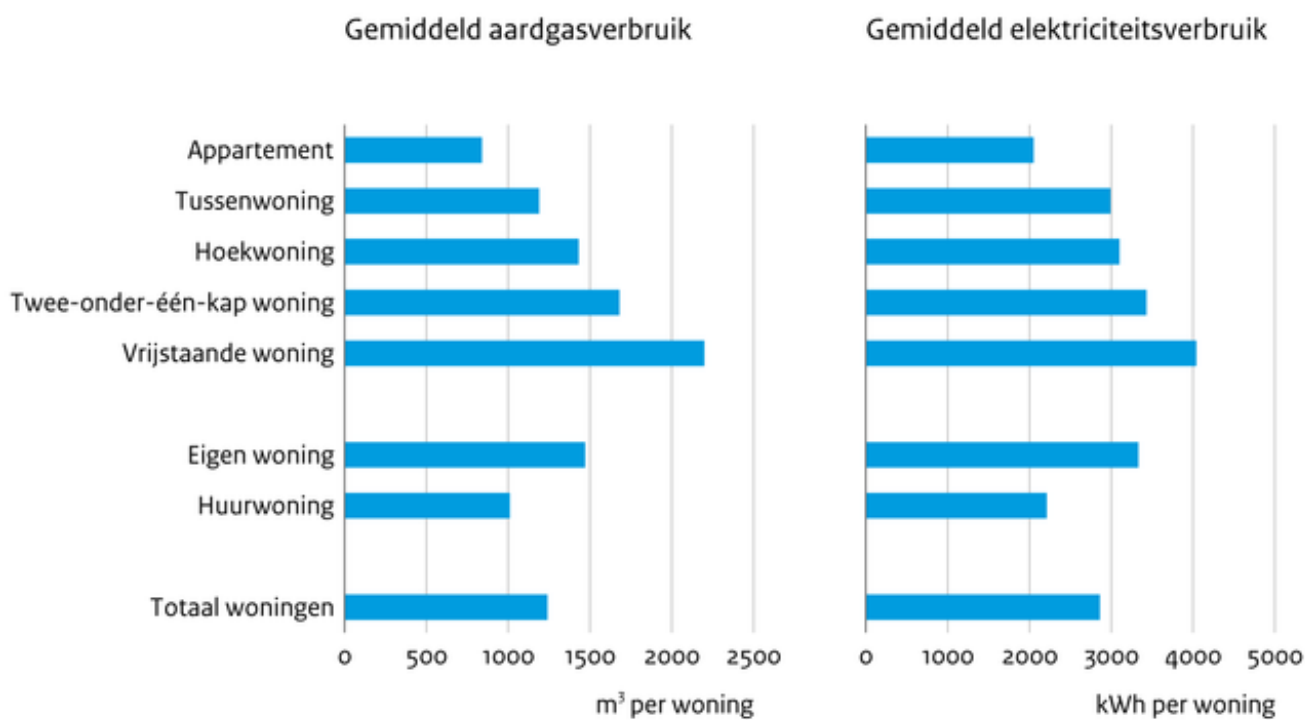

Bron: CBS

CBS/aug19
www.clo.nl/nl003521

- [Download figuur](#) [5]
- [Download data \(ods\)](#) [6]
- [Download data \(xlsx\)](#) [7]

Energieverbruik naar woningtype, 2017

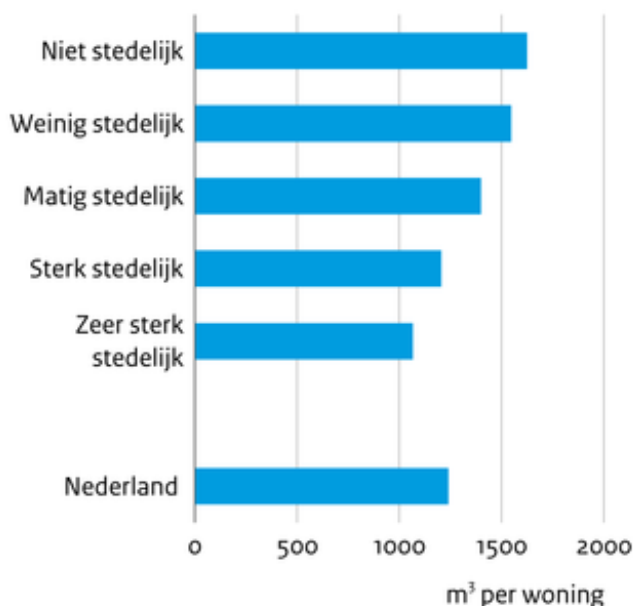
Bron: CBS

CBS/aug19
www.clo.nl/nl003521

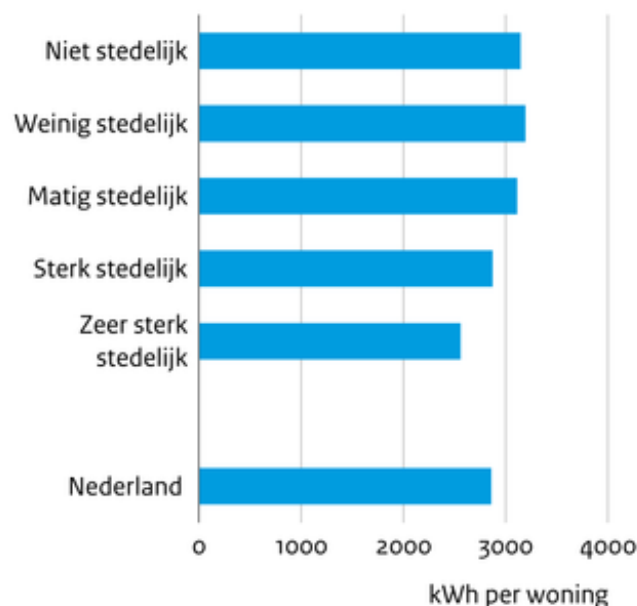
- [Download figuur](#) [8]
- [Download data \(ods\)](#) [9]
- [Download data \(xlsx\)](#) [10]

Energieverbruik naar stedelijkheid van gemeente, 2017

Gemiddeld aardgasverbruik

Gemiddeld elektriciteitsverbruik

Bron: CBS

 CBS/aug19
 www.clo.nl/nl003521

- [Download figuur](#) [11]
- [Download data \(xlsx\)](#) [12]
- [Download data \(ods\)](#) [13]

[/figuurgroep]

Huishoudelijk energieverbruik (niet temperatuurgecorrigeerd)

In 2018 verbruikten huishoudens even veel energie als in 2017. Er werd in 2018 0,7 procent minder aardgas door huishoudens verbruikt, en het elektriciteitsverbruik daalde met 1,5 procent. Het verbruik van aardgas varieert van jaar tot jaar al naar gelang de strengheid van de winter. Het elektriciteitsniveau is tussen 1990 en 2018 heel geleidelijk met 34 procent toegenomen. Ook het verbruik van warmte en hernieuwbare energie zijn in deze periode toegenomen (met respectievelijk 160 en 129 procent). Het verbruik van aardolie verminderde daarentegen met 85 procent.

Huishoudelijk energieverbruik per inwoner (temperatuur gecorrigeerd)

Het energieverbruik per inwoner is tussen 1990 en 2018 met 19 procent gedaald van 32,8 naar 26,5 GJ per inwoner.

Door energiebesparende maatregelen als isolatie en de installatie van HR-ketels daalde het huishoudelijk aardgasverbruik met 28 procent van 27 GJ per inwoner in 1990 naar 19,5 GJ per inwoner in 2018. In 2018 heeft aardgas met een kleine driekwart van het huishoudelijke energieverbruik per inwoner nog steeds een dominante rol in het huishoudelijke energieverbruik. Naast aardgas verbruiken huishoudens ook veel elektriciteit. In 2018 is het huishoudelijk

elektriciteitsverbruik per inwoner 16 procent hoger dan in 1990. Ook het aandeel elektriciteit in het totale energieverbruik per inwoner steeg tussen 1990 en 2018, namelijk van 11,6 naar bijna 17 procent. Jaarlijks fluctueert het huishoudelijk elektriciteitsverbruik per inwoner licht. In 2018 resteert een kleine 10 procent van het energieverbruik voor andere energiedragers. Dit zijn vooral hernieuwbare energie (6,7 procent) en warmte (2,7 procent).

- [indicator=nl0383]
- [indicator=nl0019]

Functie temperatuurcorrectie

Aardgas wordt door huishoudens voor het grootste deel verbruikt voor ruimteverwarming (naar schatting 78 procent). Door het huishoudelijk aardgasverbruik voor ruimteverwarming met een temperatuurcorrectie te corrigeren voor de strengheid van de winters zijn de aardgas verbruiken in de diverse jaren meer met elkaar vergelijkbaar.

Energieverbruik naar woningtype

In 2017 is er per woning gemiddeld 1240 m³ aardgas verbruikt voor verwarming. Er bestaan grote verschillen in het jaarlijkse aardgasverbruik tussen woningtypen. Gemiddeld is het jaarlijkse aardgasverbruik van een vrijstaande woning 2,6 maal zo hoog als van een appartement. Het aardgasverbruik hangt onder meer samen met de inhoud en het aantal vrije muren. Als er meer vrije muren zijn, is er in het algemeen meer warmteverlies naar de omgeving. Appartementen zijn veelal kleiner en hebben veel minder warmteverlies doordat zij minder vrije muren hebben. Vrijstaande woningen hebben alleen maar vrije muren en hebben vaak een veel grotere inhoud. Het gemiddelde elektriciteitsverbruik per woning bedroeg in 2017 ruim 2860 kWh. Ook het elektriciteitsverbruik is afhankelijk van het woningtype. In appartementen (2050 kWh) is het elektriciteitsverbruik gemiddeld de helft van dat in vrijstaande woningen (4040 kWh).

Energieverbruik naar stedelijkheid van gemeente

Behalve met het woningtype is het jaarlijkse aardgasverbruik per woning ook gecorreleerd met de stedelijkheid van de gemeente. In zeer sterk stedelijke gemeenten wordt gemiddeld 1,5 maal minder aardgas per woning verbruikt dan in niet stedelijke gemeenten. Dit komt doordat er in steden meer appartementen staan en in niet-stedelijke gebieden meer vrijstaande woningen. Ook komt daar nog bij dat stedelijke gebieden vaker voorzien zijn van stadsverwarming, waardoor er geen gas nodig is om woningen te verwarmen.

Het elektriciteitsverbruik van woningen is in beperkte mate afhankelijk van de stedelijkheid van de gemeente. Vooral in zeer sterk stedelijke en in sterk stedelijke gemeenten is het elektriciteitsverbruik per woning lager, terwijl in matig, weinig en niet stedelijke gemeenten het elektriciteitsverbruik ongeveer hetzelfde is.

Wat laat deze indicator zien en wat niet?

Deze indicator beschrijft de ontwikkeling van het huishoudelijk energieverbruik (alle energiedragers), exclusief het verbruik voor vervoer. Om de ontwikkeling in het aardgasverbruik over de jaren beter te kunnen zien, en de invloed van strenge en zachte winters te elimineren, is in de grafiek over het energieverbruik per inwoner het aardgasverbruik voor ruimteverwarming gecorrigeerd voor de gemiddelde jaartemperatuur (temperatuur gecorrigeerd aardgasverbruik). In de andere drie grafieken wordt steeds het daadwerkelijke energieverbruik getoond zonder temperatuurcorrectie.

Referenties

- CBS (2012). [Bevolkingsstatistiek](#) [14]. CBS, Den Haag / Heerlen.
- CBS (2015). [Nederlandse energiehuishouding \(NEH\)](#) [15]. CBS, Den Haag / Heerlen.
- CBS (2019a). [StatLine: Energiebalans: aanbod en verbruik, sector](#) [16]. CBS, Den Haag / Heerlen.
- CBS (2019b). [StatLine: Energieverbruik particuliere woningen: woningtype en regio's](#) [17]. CBS, Den Haag / Heerlen.
- CBS (2019c). [StatLine: Gebieden in Nederland 2017](#) [18]. CBS, Den Haag / Heerlen.
- CBS (2019d). [StatLine: Bevolking: kerncijfers](#) [19]. CBS, Den Haag / Heerlen.

Relevante informatie

- Meer informatie over het energieverbruik is te vinden in de databank [StatLine](#) [20] van het CBS.

Technische toelichting

Naam van het gegeven

Energieverbruik door huishoudens

Omschrijving

Deze indicator beschrijft het energieverbruik van huishoudens aan de hand van vier grafieken:

(1) Ontwikkeling van het verbruik van aardgas, elektriciteit, hernieuwbare energie, warmte en overige energiedragers door huishoudens (daadwerkelijke verbruiken; gegevens zijn NIET voor de strengheid van de winters gecorrigeerd).

(2, 3) Detaillering van het aardgas- en elektriciteitsverbruik in 2017 naar woningtype en stedelijkheid van gemeente.

(4) Ontwikkeling van het verbruik van aardgas, elektriciteit, hernieuwbare energie, warmte en overige energiedragers per inwoner, waarbij het aardgasverbruik voor ruimteverwarming gecorrigeerd is voor fluctuaties in de strengheid van de winters.

De gegevens over het energieverbruik van huishoudens omvatten niet het verbruik van huishoudens voor vervoer. Het energieverbruik voor het vervoer door huishoudens wordt in het Compendium voor de Leefomgeving toegerekend aan de sector Verkeer en vervoer.

Verantwoordelijk instituut

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

Berekeningswijze

Voor de periode vanaf 2004 is het energieverbruik van huishoudens berekend op basis van gegevens van de klantenbestanden van netwerkbedrijven met data over het finaal gebruik van aardgas en elektriciteit. Voor de jaren tussen 2004 en 2009 zijn de klantenbestanden niet compleet, maar zijn er wel gegevens beschikbaar voor veel aansluitingen. Voor de jaren t.e.m. 2003 is het energieverbruik

berekend als onderdeel van de [Nederlandse energiehuishouding](#) [15] (CBS, 2015) op basis van het Home-onderzoek. Dit is een panelonderzoek onder circa 1 500 huishoudens dat wordt uitgevoerd in opdracht van brancheorganisatie EnergieNederland.

Voor de berekening van de gegevens over het verbruik per woning naar de stedelijkheid van gemeenten is de stedelijkheid van de gemeenten bepaald op basis van de StatLine-tabel [Gebieden in Nederland 2017](#) [18] (CBS, 2019c). De vijf stedelijkheidsklassen zijn ingedeeld volgens de klassegrenzen van 2500, 1500, 1000 en 500 adressen per km². Voor de berekening van het energieverbruik door huishoudens per inwoner is gebruik gemaakt van gegevens in de StatLine-tabel [Energiebalans, aanbod en verbruik, sector](#) [16] (CBS, 2019a) en gegevens over de omvang van de bevolking op 1 januari in de StatLine-tabel [Bevolking: kerncijfers](#) [19] (CBS, 2019d).

Om de invloed van strenge en zachte winters te elimineren zodat de gegevens voor de verschillende jaren beter met elkaar vergelijkbaar zijn, is het aardgasverbruik voor ruimteverwarming gecorrigeerd voor de gemiddelde jaartemperatuur. De methode om voor temperatuur te corrigeren is ontleend aan Eurostat, het statistisch bureau van de Europese Unie. De correctie gebeurt op basis van het aantal graaddagen en het aandeel aardgas dat wordt gebruikt voor de verwarming van ruimtes. Het aantal graaddagen op een dag is 18 graden Celsius minus de gemiddelde temperatuur gedurende een etmaal. Aangenomen wordt dat de verwarming aangaat als het buiten kouder dan 18 graden Celsius is. Per jaar worden alle etmaalverschillen bij elkaar opgeteld. Gecorrigeerd wordt naar 3198 graaddagen, het gemiddelde over de periode 1961-1990. Het aandeel aardgas dat wordt gebruikt voor verwarming van huizen is gesteld op 78 procent. De overige 22 procent wordt verbruikt voor koken, douchen, enz.

Basistabel

[StatLine: Energiebalans, aanbod en verbruik, sector](#) [16] (CBS, 2019a)

[StatLine: Energieverbruik particuliere woningen; woningtype en regio's](#) [17] (CBS, 2019b)

[StatLine: Gebieden in Nederland 2017](#) [18] (CBS, 2019c)

[StatLine: Bevolking: kerncijfers](#) [19] (CBS, 2019d)

Geografisch verdeling

Nederland

Andere variabelen

Er zijn gegevens per energiedrager voor een groot aantal energiebalansposten (zoals: winning, energie-aanvoer, energie-omzetting en energieverbruik, zoals totaal finaal verbruik) en economische sectoren (waaronder huishoudens).

Verschijningsfrequentie

Jaarlijks

Achtergrondliteratuur

[Bevolkingsstatistiek](#) [14] (CBS, 2012)

[Nederlandse energiehuishouding \(NEH\)](#) [15] (CBS, 2015)

Betrouwbaarheids codering

A (Integrale enquête) voor aardgas en elektriciteit vanaf 2004, eerdere jaren C (Schatting, gebaseerd op een groot aantal (accurate) metingen; de representativiteit is grotendeels gewaarborgd)

D (Schatting, gebaseerd op een aantal metingen, expert judgement, een aantal relevante feiten of gepubliceerde bronnen terzake).voor overig

C (Schatting, gebaseerd op een groot aantal (accurate) metingen; de representativiteit is

grotendeels gewaarborgd) voor warmte, vaste en vloeibare biomassa en afval

Referentie van deze webpagina

CBS, PBL, RIVM, WUR (2019). [Energieverbruik door huishoudens, 1990-2018](#) [21] (indicator 0035, versie 21 , 8 augustus 2019). www.clo.nl. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Den Haag; PBL Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag; RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven; en Wageningen University and Research, Wageningen.

Bron-URL: <https://www.clo.nl/indicatoren/nl003521>

Links

- [1] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl0035>
- [2] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0035_001g_clo_21_nl.png
- [3] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0035-001g-clo-21-nl.xlsx>
- [4] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0035-001g-clo-21-nl.ods>
- [5] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0035_004g_clo_21_nl.png
- [6] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0035-004g-clo-21-nl.ods>
- [7] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0035-004g-clo-21-nl.xlsx>
- [8] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0035_002g_clo_21_nl.png
- [9] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0035-002g-clo-21-nl.ods>
- [10] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0035-002g-clo-21-nl.xlsx>
- [11] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0035_003g_clo_21_nl.png
- [12] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0035-003g-clo-21-nl.xlsx>
- [13] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0035-003g-clo-21-nl.ods>
- [14] <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/korte-onderzoeksbeschrijvingen/bevolkingsstatistiek>
- [15] <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/korte-onderzoeksbeschrijvingen/nederlandse-energiehuishouding--neh-->
- [16] <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83989NED/table?dl=22429>
- [17] <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/81528NED/table?dl=2259D>
- [18] <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83553NED/table?ts=1562668028919>
- [19] <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/37296ned/table?dl=22669>
- [20] <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/>
- [21] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl003521>